

Toepassing van geokunsstoffen in spoorbanen Ontwerprichtlijnen en productspecificaties

Door: Erik Kwast

Inhoud

- Inleiding
- Ontwerprichtlijnen en aandachtspunten
  - Grondkerende constructies
  - Overgangsconstructies en wissels
  - Baanlichaam
- Productspecificaties
  - Vliezen en weefsels
  - Geogrids
- Conclusies
- Vragen

Inleiding

- **Korte historie**

- Sinds ca. 10 jaar toepassing geotextielen en geogrids (wapenen en scheiden) onder het ballastbed (bovenbouw vernieuwing).
- Sinds ca. 10 jaar toepassing geogrids (wapenen) voor tijdelijke grondkerende wanden.
- Sinds 3 - 5 jaar toepassing van geogrids en geotextielen in ontwerprichtlijnen (OVS) voor permanente constructies.

Ontwerprichtlijnen en aandachtspunten

- **Grondkerende constructies (OVS Kunstwerken):**
  - Kunstwerken voor spoorverkeer (deel 1):
    - gewapende grondconstructies met kunststof verankering zijn toegestaan mits de levensduur aantoonbaar groter is dan 100 jaar (NEN-EN 13250).
  - Kunstwerken over en naast het spoor (deel 2):
    - zie deel 1 met aanvullende eisen op gebied normering, betonnen bekleding, ontgravingsdiepte en aanlegdiepte, (ankerstrippen) en aanvulmateriaal.

Grondkerende constructies

Grondkerende constructies

- **Harde bekledingssystemen o.a. spuitbeton, betonnen paneelwanden, blokkenwand**
  - toegestaan zettingsverschil maximaal 1 : 200
- **Semi-flexibele bekledingssystemen o.a. betonnen panelen, schanskorven**
  - toegestaan zettingsverschil maximaal 1 : 10 tot 1 : 100
- **Flexibele bekledingssystemen o.a. omgeslagen geogrids (met grondkerend geotextiel aan voorzijde)**
  - toegestaan zettingsverschil maximaal 1 : 10

Grondkerende constructies

- **Materiaaleigenschappen geogrids (polymere grondwapeningsproducten):**
  - polyester geogrids (PET): treksterkte 30 - 200 kN/m', breukrek 8 - 12%
  - hoge dichtheid polyetheen geogrids (HDPE): treksterkte 40 - 175 kN/m', breukrek 12%
  - polyester strips (PET): 40 -175 kN/strip, breukrek 12%
- **Materiaaleigenschappen aanvulmateriaal:**
  - meestal niet-cohesief aanvulmateriaal (schoon zand) in lagen van circa 0,5 m aangebracht en verdicht

Grondkerende constructies

- Reductiefactoren t.b.v. bepaling rekenwaarde sterkte wapening:
  - kruip (afhankelijk o.a. testdata, levensduur): 2,0 tot 5,0
  - productie onzekerheden: 1,1
  - extrapolatie testdata:
    - tot 10 jaar: 1,0
    - tot 100 jaar: 2,0
  - mechanische beschadiging: 1,5 tot 2,0
  - chemische beschadiging (o.a. biologische aantasting en UV-straling): 1,0 tot 2,0
  - risico constructie: 1,0 tot 1,1

Grondkerende constructies

- **Controle van de interne stabiliteit conform CUR-richtlijn 198:**
  - tie back wedge method (verankerde wig methode) voor rekbaar wapening ($\text{rek} > 1\%$, geogrids), met actieve en passieve zone volgens de theorie;
  - coherent gravity method voor niet-rekbaar wapening ($\text{rek} < 1\%$, stalen strips), met actieve en passieve zone op basis van meetresultaten.
- **Toetsing t.b.v. bepaling type wapening en h.o.h.-afstand door leverancier.**

Grondkerende constructies

- Controle van de externe stabiliteit (monoliet geheel) conform NEN 6740/6744 en CUR-richtlijn 198:
  - verticale draagkracht (gedraineerd);
  - kantelen;
  - horizontale draagkracht (gedraineerd);
  - totale stabiliteit (diepgelegen glijcirkels).
- Toetsing t.b.v. bepaling afmetingen grondkerende constructie (lengte wapening) door ingenieursbureau of leverancier.

Grondkerende constructies

- **Aandachtspunten (1):**

- Aanlegniveau afhankelijk van: bodemopbouw (grondverbetering), ontgravingsniveau K&L (0,75 m), vorstvrije aanlegdiepte (0,8 m), externe stabiliteit en te verwachten zettingen/zettingsverschillen.
- Ontwerpen voor definitieve constructies (gebruik > 5 jaar) voor een levensduur van 100 jaar.

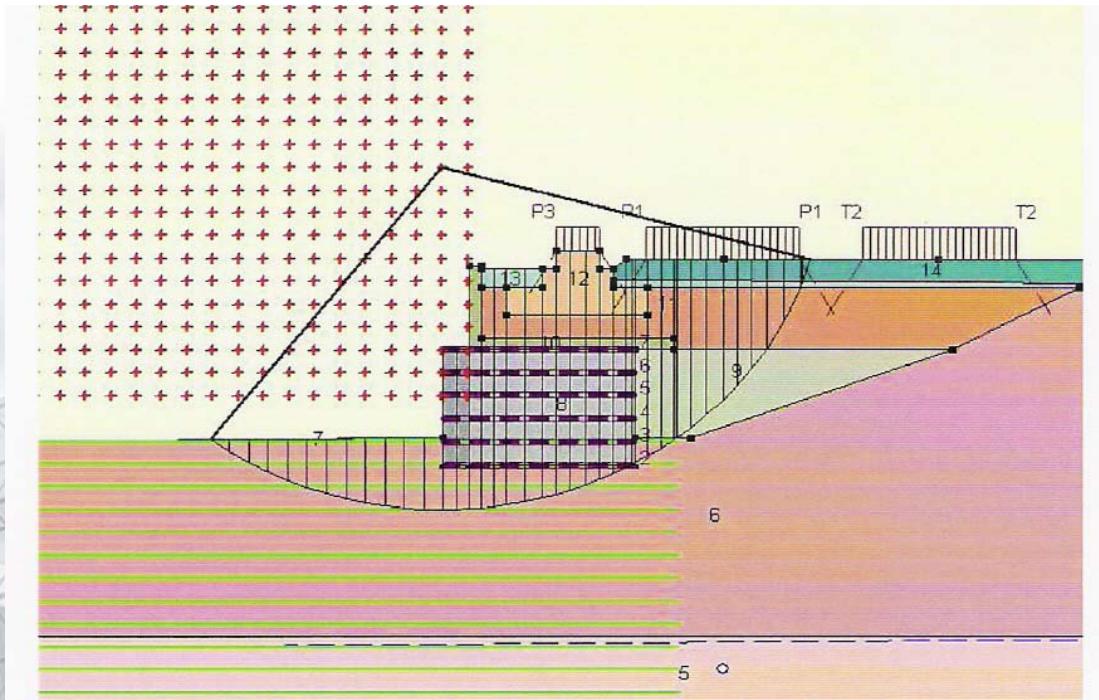
Grondkerende constructies

- **Aandachtspunten (2):**

- Verticale vervorming (grotendeels tijdens de bouwfase) t.g.v. zetting van de ondergrond, klink van het ophoogmateriaal en eventueel zetting t.g.v. bovenbelasting.
- Horizontale vervorming (tijdens bouw- en gebruiksfase) t.g.v. kruip (maximale rek 0,5 – 1,0%) van de wapening.
- Freatische grondwaterstand (GHG) bij voorkeur beneden onderste wapeningslaag, eventueel beheersing d.m.v. drainagevoorziening.

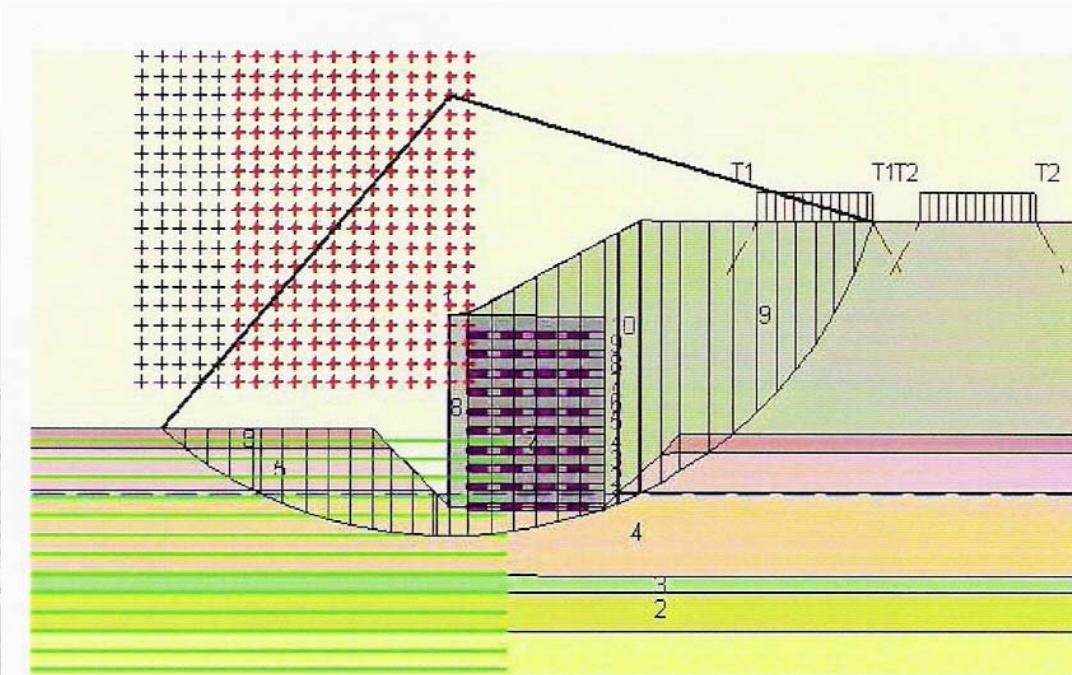
Grondkerende constructies

- Project Vleugel/RSS – traject Vleuten - ARK

Grondkerende constructies

- Project Vleugel/RSS – traject Vleuten - ARK

Grondkerende constructies

- Project Vleugel/RSS – traject Vleuten - ARK

Grondkerende constructies

- Project Vleugel/RSS – traject Vleuten - ARK

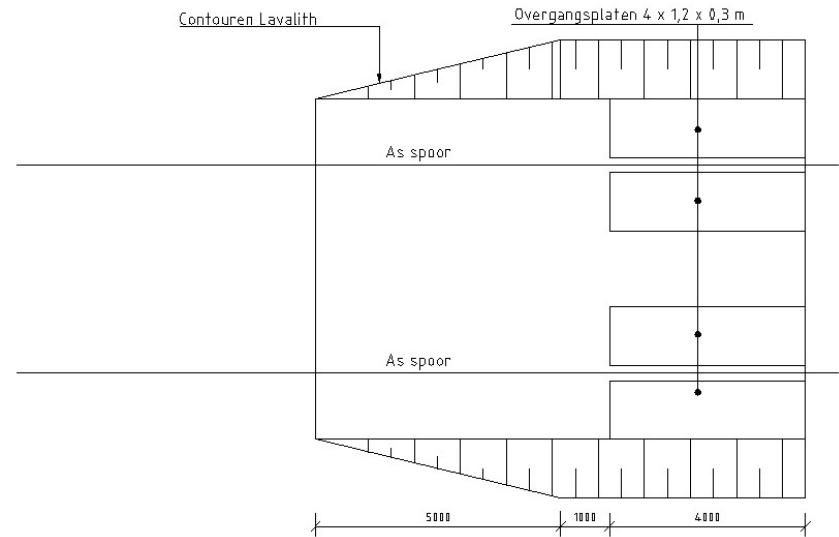
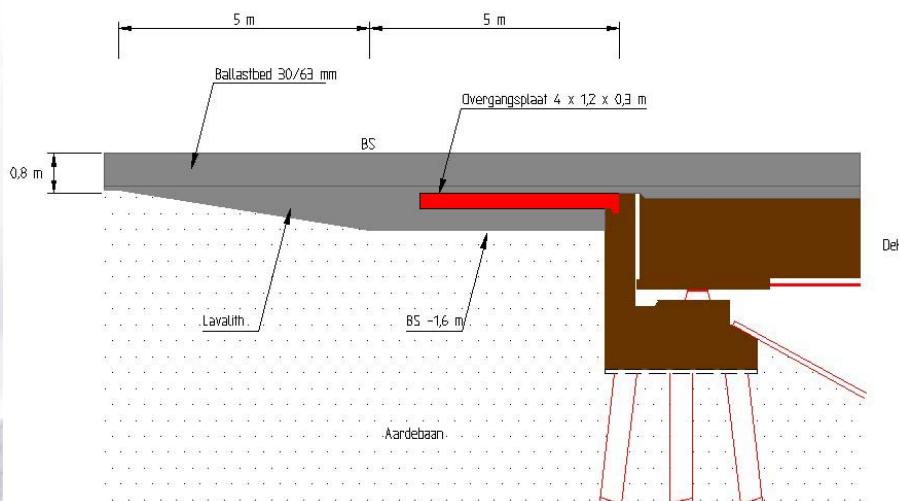

Overgangsconstructies

- Toepassing overgangsconstructie tussen aardebaan en kunstwerk om gelijkmatige en veilige overgang te realiseren.
- Met het toenemen van de treinsnelheid (140 -> 200 km/uur) is aanpassing van de standaard overgangsconstructie noodzakelijk (reizigerscomfort, veiligheidsniveau en beperking onderhoud).
- Onderzoek naar alternatieve overgangsconstructie voor project Amsterdam – Utrecht:
  - statisch gedrag – Plaxis 2D;
  - dynamisch gedrag – Cambrigde model.

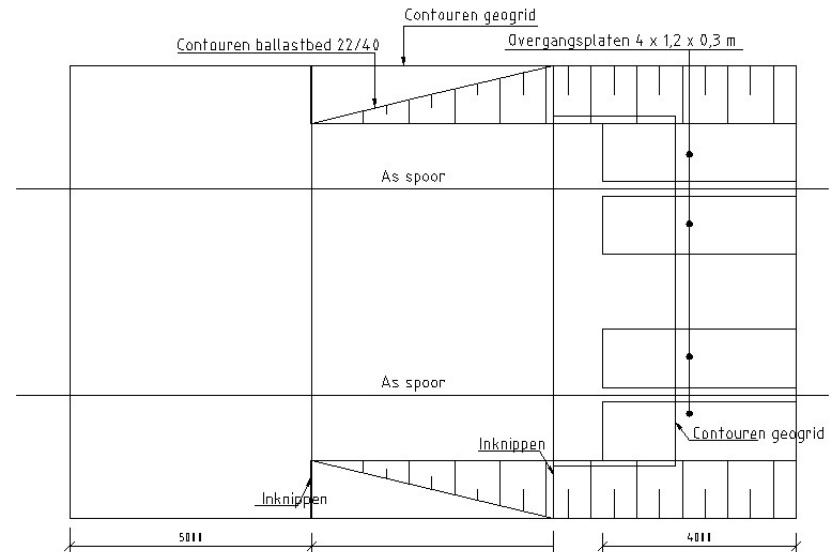
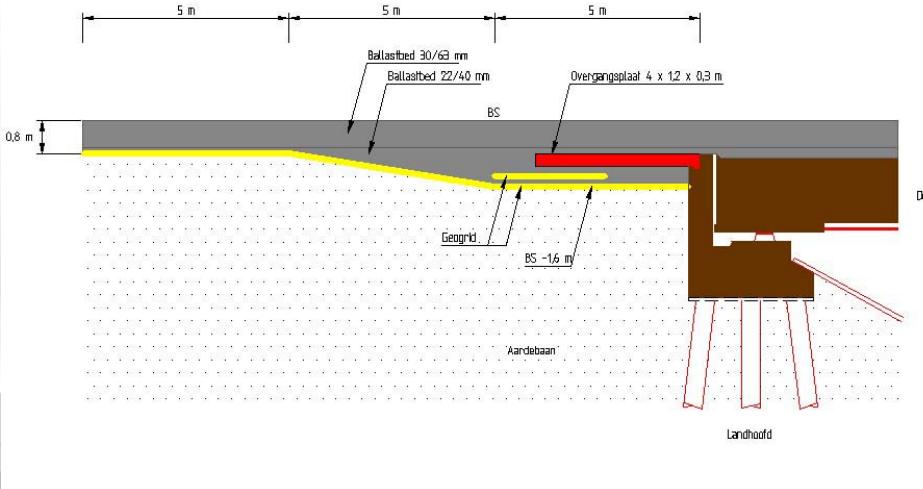
Overgangsconstructies

- Standaard overgangsconstructie

Overgangsconstructies

- Alternatieve overgangsconstructie

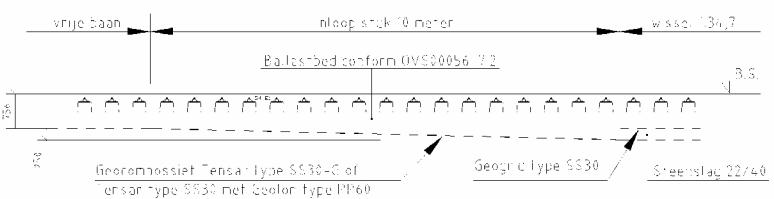

Overgangsconstructies

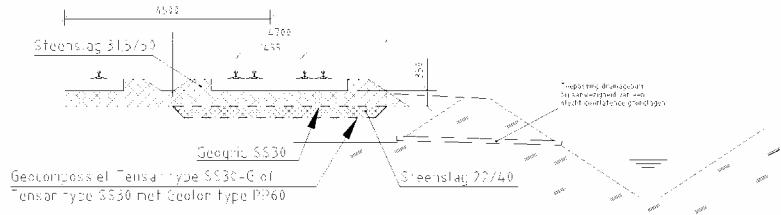
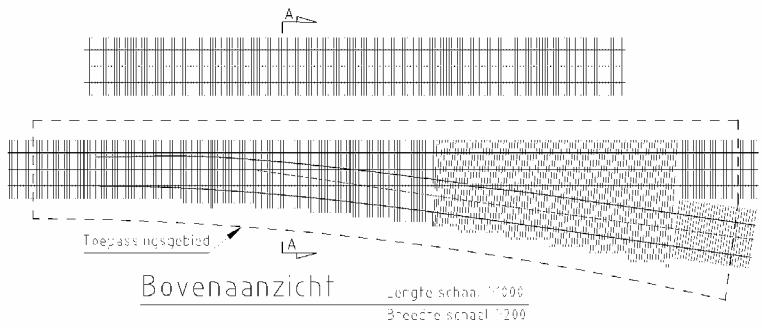
- **Conclusie ontwerp alternatieve overgangsconstructie:**
  - meer gelijkmatig verloop van de (rest-)zettingen;
  - vergelijkbare bakversnelling (reizigerscomfort) bij standaard en alternatieve overgangsconstructie;
  - toepassing van het geogrid heeft een positief effect op het statisch en dynamisch gedrag.
- **Om het gedrag van de alternatieve overgangsconstructie te toetsen in de praktijk, is door ProRail een meetprogramma op het traject Amsterdam – Utrecht opgestart.**

Wissels

- Wissels zijn gevoelig voor ongelijkmatige (rest-) zettingen.
- Om onderhoud en storingen te beperken is voor bestaande spoorbanen (bovenbouw vernieuwing) een alternatieve wisselfundatie (met geogrids) uitgewerkt.
- Toetsing van het ontwerp is vooralsnog beperkt mogelijk.
- Uitvoering van metingen om meerwaarde alternatieve wisselfundatie aan te tonen.

Zijaanzicht Schaal 1:100

Doorsnede A-A Schaal 1:100

Aflever voor de uitvoering:

Uitgave	Gewijzigd
Gedownload	Gedownload
Datum	Gecontroleerd
omschrijving wijziging	

(Status: DEFNTIFF)

Utrecht

	naam	pos	datum
getekend	W. Brinkhorst	WB	25/8/05
gecontroleerd	L. Kwaast	JK	25/8/05
gedownload	L. Kwaast	JK	25/8/05
projectnr.			uitgave
formaat	A3		
schaal	1:100		

Wisselfundament 134,7

ProRail

Principe tekening

43 00 70

T-CT AG B&S Bouwvoorbouwconstruccies
Postbus 2855
5584 GW Utrecht
Telefoon 030 - 265 43 02
Telefax 030 - 265 43 98

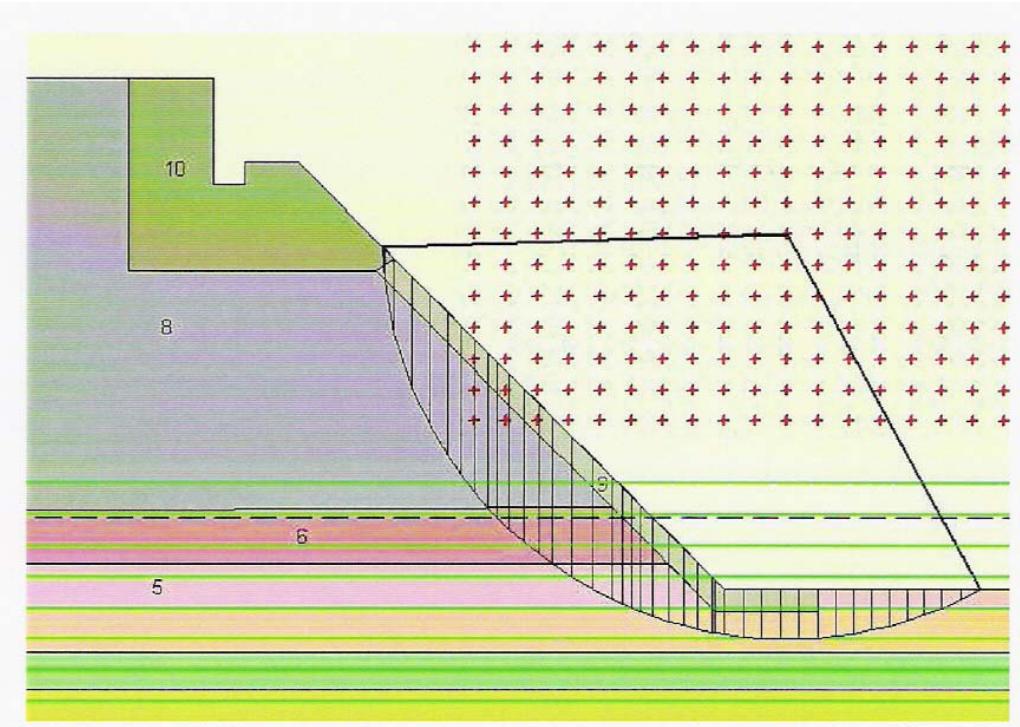
Holland Railconsult

Baanlichaam

- **Toepassing geotextielen en geogrids onder het ballastbed (bovenbouw vernieuwing) -> presentatie Theo Huijbregts.**
- **Toepassing geokunststoffen t.b.v. stabiliteit van het talud (OVS Baanlichaam en Geotechniek):**
  - veiligheidsklasse 3, Geotechnische Categorie 2;
  - overall veiligheidsfactor 1,3 in eindfase met gebruik representatieve waarden;
  - Volgens NEN 6740/CUR 162 met gebruik partiële belasting- en materiaalfactoren (veiligheid > 1,0);
  - Dynamische factor (treinverkeer) behoeft niet in rekening te worden gebracht.

Baanlichaam

- Project Vleugel/RSS – traject Vleuten - ARK

Productspecificaties (SPC)

- Productspecificaties ProRail voor vrijgave (certificering) van geokunststoffen in de spoorwegbouw:
  - Functionele eisen
  - Prestatie eisen
  - RAMS-eisen (o.a. levensduur 50 jaar)
  - Aanvullende eisen (omgeving)
- Uitgangspunt NEN-EN 13250: Geotextiel en aan geotextiel verwante producten – Vereiste eigenschappen voor toepassing in de spoorwegbouw.

SPC – vliezen en weefsels

- Toepassing vliezen en weefsels in spoorbanen voor scheiden en filteren (SPC00252).
- Toepassing geogrids in spoorbanen voor wapening ter verhoging van de draagkracht van de onderbouw (SPC00253).

Functionele eisen vliezen en weefsels

Karakteristieke eigenschap	Functie
Treksterkte	Filterwerking, Scheiding
Oppervlakte slijtage	Filterwerking ¹ , Scheiding ¹
Statische ponsweerstand	Scheiding
Weerstand tegen dynamische perforatie	Filterwerking
Karakteristieke openingsmaat	Filterwerking
Waterdoorlatendheid loodrecht op het vlak	Filterwerking
Duurzaamheid	Filterwerking, Scheiding

Prestatie eisen vliezen en weefsels

Volgnummer eisen	Karakteristieke eigenschap	Beproevingsmethode	Karakteristieke waarde (95% betrouwbaarheid)
1	Treksterkte (MR/DMR)	NEN-EN ISO 10319	> 5 kN/m' / > 5 kN/m'
2	Oppervlakte slijtage ¹	NEN-EN ISO 13427	Reststerkte > 85%
3	Statische ponsweerstand ²	NEN-EN ISO 12236 (CBR proef)	> 3,0 kN
4	Weerstand tegen dynamische perforatie	NEN-EN 918 (Kegel-valproef)	< 35 mm
5	Karakteristieke openingsmaat (O_{90}) ³	NEN-EN ISO 12956	$O_{90} < 500 \mu\text{m}$
6	Waterdoorlatendheidsindex (VI_{H50}) loodrecht op het vlak ⁴	NEN-EN ISO 11058	> 10 mm/s
7	Duurzaamheid ⁵ - UV bestendigheid	NEN-EN 13250 (Annex B) NEN-EN 12224	Levensduur > 50 jaar Afdektijd maximaal 2 weken

Functionele eisen geogrids

Karakteristieke eigenschap	Functie
Treksterkte	Wapening
Rek bij maximale belasting	Wapening
Wrijvingseigenschappen	Wapening
Oppervlakte slijtage	Wapening ¹
Duurzaamheid	Wapening

Prestatie eisen geogrids (1)

- Wapeningsfunctie van het geogrid moet kunnen worden vervuld volgens het principe van horizontale wapening, waarbij geringe vervormingen optreden (geen membraanwerking).

Prestatie eisen geogrids (2)

Volgnummer eisen	Karakteristieke eigenschap	Beproevingsmethode	Karakteristieke waarde (95% betrouwbaarheid)
2	Treksterkte (MR/DMR)	NEN-EN ISO 10319	> 30 kN/m' / > 30 kN/m'
3	Rek bij maximale belasting (MR/DMR)	NEN-EN ISO 10319	< 10% / < 10%
4	Treksterkte (MR/DMR) bij 3% rek	NEN-EN ISO 10319	> 10 kN/m' / > 10 kN/m'
5	Oppervlakte slijtage ¹	NEN-EN ISO 13427	Reststerkte > 90%
6	Duurzaamheid ² - UV bestendigheid	NEN-EN 13250 (Annex B) NEN-EN 12224	Levensduur > 50 jaar Afdektijd maximaal 2 weken

Conclusies

- **Flexibele constructies t.a.v. zettingen / zettingsverschillen.**
- **Ontwerpmethoden beschikbaar en praktijkervaringen (nationaal/internationaal) ruim aanwezig.**
- **Korte bouwtijd en relatief lage bouwkosten.**
- **Toepassing als definitieve constructie onder of in de nabijheid van spoorwegen is toegestaan.**
- **Inpassing (b.v. groene wanden) in omgeving is goed mogelijk.**

Vragen ???

